

Utbildning i stick- och skärsäkert arbetssätt för yrkesverksamma

Detta handledarmaterial är avsett för dig som ska hålla i information eller utbildning om säkert arbete med vassa instrument för yrkesverksamma inom vården.

Innehållet och omfattningen behöver anpassas efter deltagarna, deras förkunskaper och behov. Oavsett målgrupp är det viktigt att utbildningen inte enbart är teoretisk. Om de anställda inte redan tillämpar ett säkert arbetssätt behövs träning.

Förberedelser

Förbered dig för introduktionen eller utbildningen genom att definiera följande:

- Vilka ska informeras/utbildas?
- Vilken verksamhet ska informationen/utbildningen rikta sig till?
- Vad ska deltagarna kunna när informationen/utbildningen är avslutad?

Formulera målen med hjälp av följande frågor:

- Ska de anställda ha översiktlig kunskap/information om stick- och skärskador och hur de kan undvikas?
- Ska de anställda tillämpa ett säkrare arbetssätt vid arbete med vassa instrument?
- Innebär informationen/utbildningen att invanda arbetssätt måste förändras? Eftersom detta kan vara svårt krävs ett väl genomtänkt upplägg och uppföljning av utbildningen.

Planera gärna så att flera från samma avdelning kan gå utbildningen tillsammans. Det underlättar om samma information förmedlas samtidigt.

Tänk även igenom hur du vill arbeta med träning och eventuell feedback för att utbildningen ska ge så god effekt som möjligt.

1

Genomgång av relevant information om att förebygga stick- och skärskador från Vasst och säkert. Följande punkter kan vara lämpliga att utgå ifrån:

- Statistik visar att ett stort antal stick- och skärskador inträffar varje år. Dessa skador innebär risk för infektioner, samt oro och lidande innan den som skadats vet om hon eller han blivit infekterad. Dessutom är skadorna förenade med kostnader.
- Enligt gällande regler (AFS 2005:1) ska säkerhetsprodukter användas. Säkerhetsprodukter minskar risken för stick- och skärskador.
- Ett sticksäkert arbetssätt behövs också, eftersom det fortfarande finns vassa instrument utan säkerhetsfunktion inom vissa produktgrupper.
- Den gamla metoden att sätta tillbaka skyddshylsan på kanylen (recapping) är numera förbjuden, eftersom den kraftigt ökar risken för stickskadorna.

Underlag hittar du exempelvis på:

[Direktiv, föreskrifter och standarder](#)
[Statistik över stick- och skärskador](#)
[Säkerhetsprodukter](#)

2

Visning av de [filmer om säkert arbetssätt](#) som är relevanta för din grupp. De generella filmerna om förberedelser och arbete med vassa instrument, samt de flesta filmerna om behållare för stickande och skärande avfall, passar för de flesta. Komplettera med övriga filmer som riktar sig till just din grupp.

3

Efter varje film kan du ge möjlighet till diskussion och reflektion, till exempel i form av bikupa (2-4 personer) under några minuter.

Diskussionsfrågor kan exempelvis vara:

- Brukar ni arbeta på det sätt som filmen visar? Om inte, hur arbetar ni?
- Vilka risker finns med ert arbetssätt?
- Behöver ni förändra ert arbetssätt så att det blir säkrare?
- Hur gör ni för att åstadkomma förändringen?

4

Praktisk övning i kombination med filmvisningen och diskussionen för bästa effekt. Inför planeringen av detta kan du fundera över följande:

- Kan ni träna på vissa moment i samband med genomgången av filmerna?
- Hur hjälper ni varandra att arbeta säkert? Kan feedback introduceras som ett sätt att arbeta vidare med att införa säkra arbetssätt efter utbildningen?

5

Gemensam avstämning som vid behov kan resultera i en handlingsplan.